

25

Defensie

Exnr: 6 van 12 Exn.

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres
Fredenkkazeme, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Nota

Aan Voorzitter en leden van het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

Datum 12 NOV 2008
Ons kenmerk DIS2008027288
Onderwerp Concept Jaarplan 2009 MIVD

Hierbij bied ik u het concept Jaarplan 2009 van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) aan ter behandeling in het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland van 21 november a s

Zonder bijlage is deze nota ongerubriceerd

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

D.s. J.W.C.M. Cobelens
Generaal-majoor

Bijlage -1-

CONCEPT JAARPLAN 2009

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
Hoofdstuk 2 Prioritering	4
Hoofdstuk 3 Aandachtsgebieden	7
3 1 Regio Balkan	7
3 2 Regio Midden Oosten	7
3 3 Regio Noord Afrika	8
3 4 Regio Sub Sahara Afrika	8
3 5 Regio Voormalige Sovjet Unie	9
3 6 Regio Zuid-Azie	10
3 7 Regio Zuidoost- en Oost-Azie	10
3 8 Regio Caribisch gebied en Latijns-Amerika	11
3 9 Proliferatie CBRN	12
3 10 Militaire Techniek	13
3 11 Piraterij	13
3 12 Internationaal Terrorisme	14
3 13 Contra-Terrorisme	14
3 14 Contra-Spionage	15
3 15 Contra-Extremisme	15
3.16 Beveiligingsbevordering en veiligheidsonderzoeken	16
3 17 Totaaloverzicht categorie-indeling 2009	18
Hoofdstuk 4 Organisatie-ontwikkeling	22
4 1 Organisatiestructuur MIVD	22
4 2 Speerpunten MIVD	22
4 3 Organisationsche aandachtspunten	23
4 4 Personeelstechnische aandachtspunten	24
4 5 IV/ICT aandachtspunten	25
4 6 Samenwerking met partners	27
4 7 Samenwerking binnen de krijgsmacht	30
Hoofdstuk 5 Sturing en verantwoording	32

Hoofdstuk 1. Inleiding

Dit jaarplan geeft een overzicht op hoofdlijnen van de aandachtsgebieden van de MIVD voor 2009 en de inzet van capaciteit van de MIVD

De MIVD is, onverlet 'incident-driven' activiteiten, vooral ingericht als een vraaggestuurde organisatie. Alle activiteiten van de MIVD zijn er op gericht te komen tot de exploitatie van de (door eigen onderzoek en analyses) door de dienst vervaardigde (contra-) inlichtingen- en veiligheidsproducten en -diensten en zo te voldoen aan de wensen van de behoeftezoekers. De taak 'het verrichten van onderzoek' zoals vermeld in de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (Wiv 2002) en het Aanwijzingsbesluit vat de MIVD op als 'het leveren van inlichtingen- en veiligheidsproducten en diensten'. Het planningsproces voor de productie maakt het de minister van Defensie mogelijk sturing te geven aan de MIVD, daarbij kan de MIVD tijdig inspelen op de wensen van de behoeftezoekers.

Het jaarplan is afgestemd met de AIVD en na het accorderen van dit jaarplan stelt de MIVD een zogenoemd 'Productieplan' op. Het Productieplan geeft de behoeftezoekers inzicht wanneer welke producten (en diensten) worden geleverd en is voor de analyseteams van de MIVD het basisdocument voor hun 'Verzamelpennen'.

Hoofdstuk 2 schetst op hoofdlijnen de wijze van prioritering in onderzoek en productie, uitmondend in een categorie-indeling. Hoofdstuk 3 is de kern van het jaarplan: de aandachtsgebieden van de MIVD in 2009. Per aandachtsgebied wordt het belang in het kader van de taakstelling MIVD geschetst. Als strategische dienst werkt de MIVD proactief aan inlichtingenposities in regio's waarvan zij verwacht dat deze de komende jaren militair en economisch van belang worden. De samenwerking met nationale partners (in het bijzonder die met de AIVD) is, voor zover van toepassing, aangegeven. Verder is aangegeven welke behoeften niet of slechts ten dele worden ingevuld vanwege de beperkte capaciteit. Het resultaat is doorgaans een lagere categorie-indeling dan de behoeftezoeker(s) wens(t)en. Vervolgens sluit het hoofdstuk af met een overzicht van de categorie-indeling. Hoofdstuk 4 schetst globaal de belangrijkste ontwikkelingen ten aanzien van de capaciteit (personeel, materieel, organisatie en samenwerking). Hoofdstuk 5 gaat in op de sturing van onderzoek en productie en de verantwoording daarvan.

Hoofdstuk 2. Prioritering

De MIVD heeft, zoals vastgesteld in de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002 (Wiv2002, artikel 7, lid 2), in het belang van de nationale veiligheid tot taak

- a Het verrichten van onderzoek
 - Omtrent het potentieel en de strijdkrachten van andere mogendheden, ten behoeve van een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de krijgsmacht,
 - Naar factoren die van invloed zijn of kunnen zijn op de handhaving en bevordering van de internationale rechtsorde voor zover de krijgsmacht daarbij is betrokken of naar verwachting betrokken kan worden
- b Het verrichten van veiligheidsonderzoeken als bedoeld in de Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo)
- c Het verrichten van onderzoek dat nodig is voor het treffen van maatregelen
 - Ter voorkoming van activiteiten die ten doel hebben de veiligheid of paraatheid van de krijgsmacht te schaden,
 - Ter bevordering van een juist verloop van mobilisatie en concentratie der strijdkrachten,
 - Ten behoeve van een ongestoorde voorbereiding en inzet van de krijgsmacht als bedoeld onder a, tweede aandachtsstreepje
- d Het bevorderen van maatregelen ter bescherming van de onder c genoemde belangen, waaronder begrepen maatregelen ter beveiliging van gegevens betreffende de krijgsmacht waarvan geheimhouding is geboden
- e Het verrichten van onderzoek betreffende andere landen, ten aanzien van onderwerpen met een militaire relevantie die door Onze Minister-president, Minister van Algemene Zaken in overeenstemming met Onze betrokken Ministers, zijn aangewezen
- f Het opstellen van dreigingsanalyses op verzoek van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Onze Minister van Justitie gezamenlijk ten behoeve van de beveiliging van de personen, bedoeld in de artikelen 6, derde lid, onderdeel b, en 38, eerste lid, onderdeel c, van de Politiewet 1993 en de bewaking en de beveiliging van de objecten en de diensten die zijn aangewezen op grond van artikel 15a van die wet, voor zover het betreft personen, objecten en diensten met een militaire relevantie

De MIVD verricht zijn werkzaamheden vanuit de visie dat wordt zeker gesteld dat (in het bijzonder ten aanzien van inzet van de krijgsmacht) bij elk aandachtsgebied (regionaal of thematisch) de diverse taken (op zowel tactisch, operationeel als ook strategisch niveau) in onderlinge samenhang worden beschouwd. De MIVD bewerkstelligt dit met het zogenoemde teamwerken. Dit betreft het afdeling overstijgend samenwerken van alle relevante expertises bij de samenstelling van producten (en diensten) in een projectmatig team. Dit teamwerken stelt zeker dat de gehele inlichtingenketen (van verwerving via verwerking, analyse en productie tot exploitatie van producten) optimaal wordt benut.

Om capaciteitsredenen hanteert de MIVD een categorisering per aandachtsgebied (land, regio of thema). Deze categorisering bepaalt de intensiteit en diepgang van informatieverzameling. Die intensiteit en mate van diepgang worden bepaald op basis van de relevantie van dat aandachtsgebied voor het Nederlandse defensie- en veiligheidsbeleid. In bijzondere gevallen kunnen bepaalde (deel-) aspecten van een land, regio of thema onder een afwijkende (hogere) categorie vallen.

De MIVD onderkent drie categorieën in de zogenoemde categorie I en II aandachtsgebieden (prioriteitsgebieden) wordt nagenoeg het volledige potentieel van de MIVD ontplooid. Voor categorie III aandachtsgebieden (*Indications & Warning*) zet de MIVD een klein gedeelte van zijn capaciteit in.

categorie I

- a Gebieden waar de krijgsmacht in het kader van crisisbeheersingsoperaties en/of de algemene verdedigingstaak wordt / zal worden ingezet (daadwerkelijke inzet of voorbereiden inzet)
- b Organisaties en personen die zich bezig houden met spionage, subversie, terrorisme, en extremisme en die van directe invloed zijn voor de taakstelling van de krijgsmacht (inclusief uitgezonden eenheden) en waarbij proactief onderzoek door de MIVD plaatsvindt

categorie II

- a Gebieden waar de krijgsmacht in het kader van crisisbeheersingsoperaties kan worden ingezet (planning mogelijke inzet) en gebieden waar Nederlandse militairen in het kader van VN, EU of OVSE-missies individueel zijn ingezet dan wel gebieden die gezien hun geografische ligging indirect van invloed (kunnen) zijn op crisisbeheersingsoperaties
- b Gebieden die een risico kunnen opleveren voor de veiligheid van het Nederlandse (inclusief Nederlandse Antillen en Aruba) en het bondgenootschappelijk grondgebied
- c Organisaties en personen die zich bezig houden met spionage, subversie, terrorisme, en extremisme en die van directe invloed kunnen zijn voor de taakstelling van de krijgsmacht (inclusief uitgezonden eenheden) en waarbij proactief onderzoek door de MIVD plaatsvindt
- d Gebieden en transnationale thema's (o.a. Terrorisme, Proliferatie en Militaire Techniek) die een speciale belangstelling hebben binnen het Nederlandse veiligheidsbeleid en waarbij proactief onderzoek door de MIVD plaatsvindt

categorie III

- a Aandachtsgebieden die uitsluitend in het kader van *Indications & Warning* door de MIVD worden bijgehouden en relevant zijn voor het Nederlandse veiligheids- en defensiebeleid
- b Organisaties en personen die zich bezig houden met spionage, subversie, terrorisme, en extremisme en die mogelijk van invloed kunnen zijn voor de taakstelling van de krijgsmacht (inclusief uitgezonden eenheden) en waarbij trendanalyse en/of reactief onderzoek door de MIVD plaats vindt
- c Gebieden en transnationale thema's (o.a. Terrorisme, Proliferatie en Militaire Techniek) die een speciale belangstelling hebben binnen het Nederlandse veiligheidsbeleid en waarbij trendanalyse en/of reactief onderzoek door de MIVD plaats vindt

Voor de categorie I en II aandachtsgebieden wordt zowel gevraagd als ongevraagd een diversiteit aan producten geleverd gedurende het jaar. Soort product, frequentie en tijdstip van levering worden, in overleg met de behoeftezoekers, halfjaarlijks in het Productieplan vastgesteld. Voor categorie III aandachtsgebieden worden wel inlichtingen verzameld maar in principe geen producten gepland, tenzij ontwikkelingen met betrekking tot een bepaald gebied dit lopende het jaar rechtvaardigen.

Bij de toewijzing van een categorie spelen naast de dreigingsanalyse, de behoefte en de capaciteit ook de volgende overwegingen een rol:

Korte versus lange termijn. De realisatie van inlichtingen- en veiligheidsproducten is voor een deel planbaar, vergt relatief veel capaciteit en dient veelal integraal en projectmatig benaderd te worden. Gezien de omvang en werkwijze van de MIVD is het van belang om de behoeften en capaciteiten op de korte en lange termijn met elkaar in balans te brengen. Het creëren van een goede informatiepositie, teneinde een kwalitatief hoogwaardige beoordeling te kunnen maken, is een proces van maanden en soms van jaren. Alle betrokken afdelingen van de MIVD worden hiervoor ingezet en zo nodig worden 'externen' verzocht om bijdragen te leveren.

Met name indien Nederland een eigen (van derden) onafhankelijke beoordeling wil maken van een bepaalde regio of een thematisch aandachtsgebied behoort de inzet van bijzondere middelen

(capaciteiten van de Afdelingen SIGINT, Geheime Inlichtingen Operaties en Contra-inlichtingen & Veiligheid) en analysecapaciteit (van de Afdelingen Inlichtingen en Contra-inlichtingen & Veiligheid) maximaal op elkaar afgestemd te zijn. Aangezien het tijd kost een informatiepositie op te bouwen, moet bij het jaarplan en de daarvan afgeleide (halfjaarlijkse) productieplannen en verzamelplannen telkenmale rekening worden gehouden met de regio's en thema's waar de MIVD zich de komende jaren (met de beperkte capaciteit) op gaat of blijft richten.

Reguliere versus ad hoc behoeften. De reguliere behoefte voor de korte en langere termijn kan redelijk worden gepland. De situatie in de wereld kan echter snel veranderen waardoor zich een niet voorziene inlichtingenbehoefte kan voordoen. In overleg met de behoeftezoekers wordt in voorkomend geval bepaald met welke prioriteit en diepgang die ad hoc behoefte wordt ingevuld. Hierbij valt onder andere te denken aan behoeften in het kader van uit te voeren noodhulp, de inzet van het *Urban Search and Rescue Team* bij calamiteiten en *Non-combatant Evacuation Operations (NEO)*, maar ook de beantwoording van kamervragen en inzageverzoeken. Bij het invullen van de ad hoc behoeften wordt vastgesteld welke andere werkzaamheden tijdelijk in prioriteit kunnen dalen (eventueel tijdelijk gestaakt worden), gegeven de beperkte analysecapaciteit van de MIVD.

Uitbreiding MIVD. In het rapport van de Onderzoeksgroep Inlichtingen en Veiligheid Defensie (OIVD), wordt onder andere een capaciteitsuitbreiding aanbevolen van 190 functies. Voor het voorliggende Jaarplan 2009 is ervan uitgegaan dat de uitbreiding voor de rest van 2008 volledig is gerealiseerd.

Taakverdeling met AIVD in het kader van de buitenlandstaak. Het Besluit onderwerpen Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002, 10 juli 2007, nr. 3042832 is aan beide diensten verstrekt. Zij werken immers in deze aanwijzing in sterke onderlinge samenhang samen. De verstrekking van één aanwijzing aan beide diensten ten aanzien van de genoemde onderwerpen beoogt een zorgvuldige afstemming en samenwerking tussen beide diensten en tot het onverwijd delen van relevante informatie.

Gekozen is voor een aanwijzingsperiode van 1 januari 2008 tot 1 januari 2012. De nadere uitwerking van de bijlage van het Besluit wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd.

Voor het opgedragen onderzoek is per onderwerp aangegeven welke dienst ter zake de verantwoordelijke dienst is. Deze dienst is verantwoordelijk voor de rapportage over dat onderwerp. Dit sluit geenszins uit dat beide diensten onderzoek kunnen verrichten naar genoemde landen c.q. regio's. Rapportage van de niet verantwoordelijke dienst inzake onderzoek, zoals verwoord in het Besluit, geschiedt aan of door tussenkomst van de verantwoordelijke dienst.

Indien de AIVD en de MIVD beiden zijn aangemerkt als verantwoordelijke dienst zullen conform het convenant Samenwerking AIVD en MIVD 2007 de diensten zelfstandig maar in overleg of, indien zij daartoe besluiten, gezamenlijk onderzoek doen naar hetzelfde onderwerp.

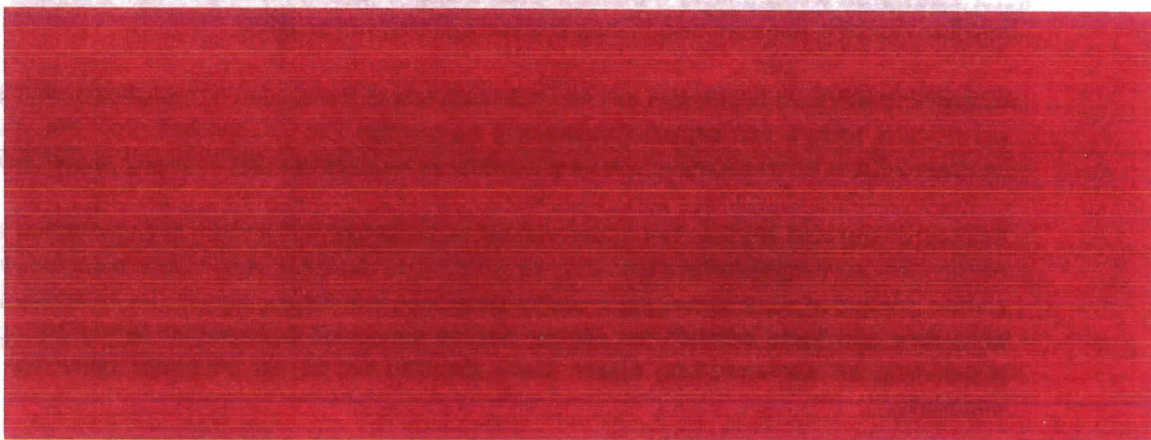
De MIVD en AIVD informeren elkaar over operationele activiteiten in landen c.q. regio's waarvoor de betreffende dienst niet als verantwoordelijk is aangemerkt of beide diensten als verantwoordelijk zijn aangemerkt.

Hoofdstuk 3. Aandachtsgebieden

In dit hoofdstuk worden de regionale en thematische aandachtsgebieden van de MIVD op hoofdlijnen toegelicht. Per aandachtsgebied wordt het belang in het kader van de taakstelling MIVD geschetst en vervolgens wordt de mate van inspanning door middel van een categorie-indeling aangegeven. Het hoofdstuk sluit af met een totaaloverzicht van de categorie-indeling.

3.1 Regio Balkan

De betrokkenheid en de fysieke aanwezigheid van de Internationale Gemeenschap (IG) op de Balkan is naar verwachting nog vijf tot tien jaren noodzakelijk. Dit betekent een vorm van militaire presentie van de *European Union Force* en militaire betrokkenheid bij missies zoals *Kosovo Force* en EULEX Kosovo. Tevens zijn Nederlandse overheidsfunctionarissen op individuele basis werkzaam bij de EULEX Kosovo missie, de *European Police Force* en de *European Union Monitor Mission*.

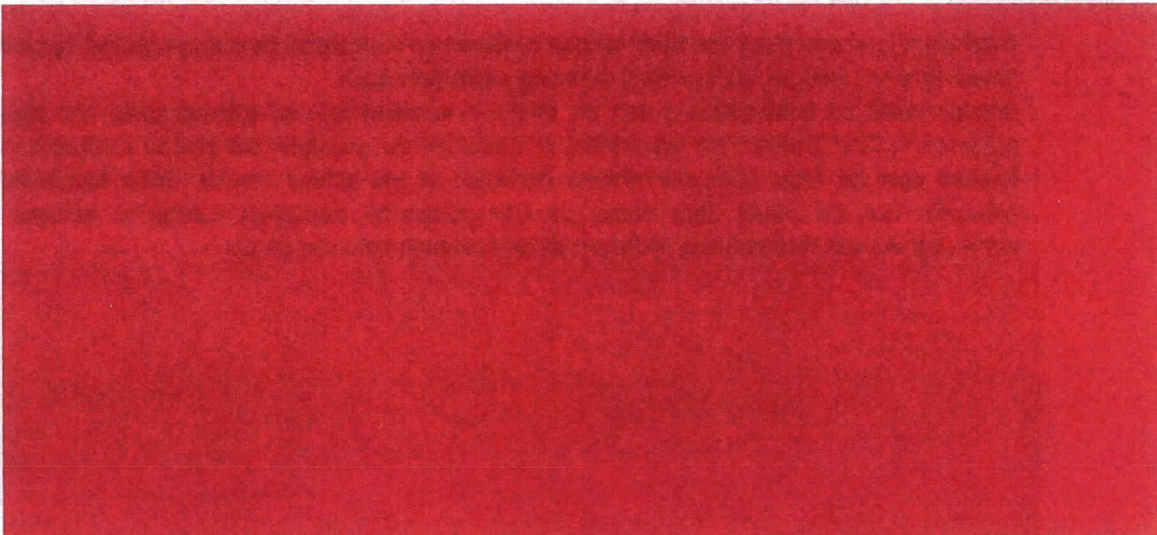
De MIVD zal de minister van Defensie en de Commandant der Strijdkrachten (CDS) regelmatig voorzien van een actueel normbeeld van de regio en in het bijzonder de landen waar Nederlandse militairen opereren.

3.2 Regio Midden Oosten

Het Midden-Oosten neemt een vooraanstaande plaats in het veiligheidsbeleid van het Westen en met name de NAVO en de EU. De regio is van economisch belang om zijn olievoorraden en strategische scheepvaartroutes. Daarbij blijft deze regio de komende jaren politiek instabiel en een gebied voor (potentele) conflicten.

Personeel van de Nederlandse krijgsmacht is op diverse niveaus betrokken bij de situatie en de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Nederlandse militairen nemen in NAVO-verband deel aan de *Standing NATO Response Force Maritime Group (SNMG)*, *NATO Training Mission in Iraq*. Aan de *United Nations Truce Supervision Organisation (UNTSO)* in Syrië, Libanon en Israël levert Nederland militaire waarnemers. Daarnaast nemen militairen deel aan de EU-waarnemersmissie in Gaza.

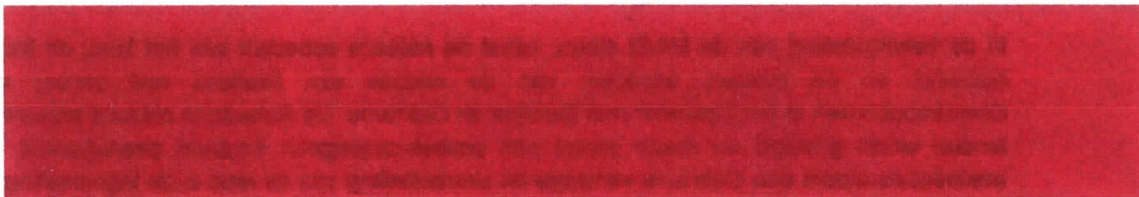
Ook op het gebied van terrorisme verricht de MIVD onderzoek, zie hiervoor verder paragraaf 3.12 Internationaal Terrorismisme

De MIVD zal de minister van Defensie en de CDS regelmatig voorzien van een actueel normbeeld van de regio en in het bijzonder de landen waar Nederlandse militairen opereren

3.3 Regio Noord Afrika

Nederland heeft als lid van de NAVO bondgenootschappelijke verplichtingen waarbij de verdediging van het NAVO-grondgebied voorop staat. Voortvloeiend hieruit maakt de Koninklijke Marine onder meer deel uit van *Standing NATO Maritime Groups* (SNMGs) die voornamelijk in de Middellandse Zee opereren.

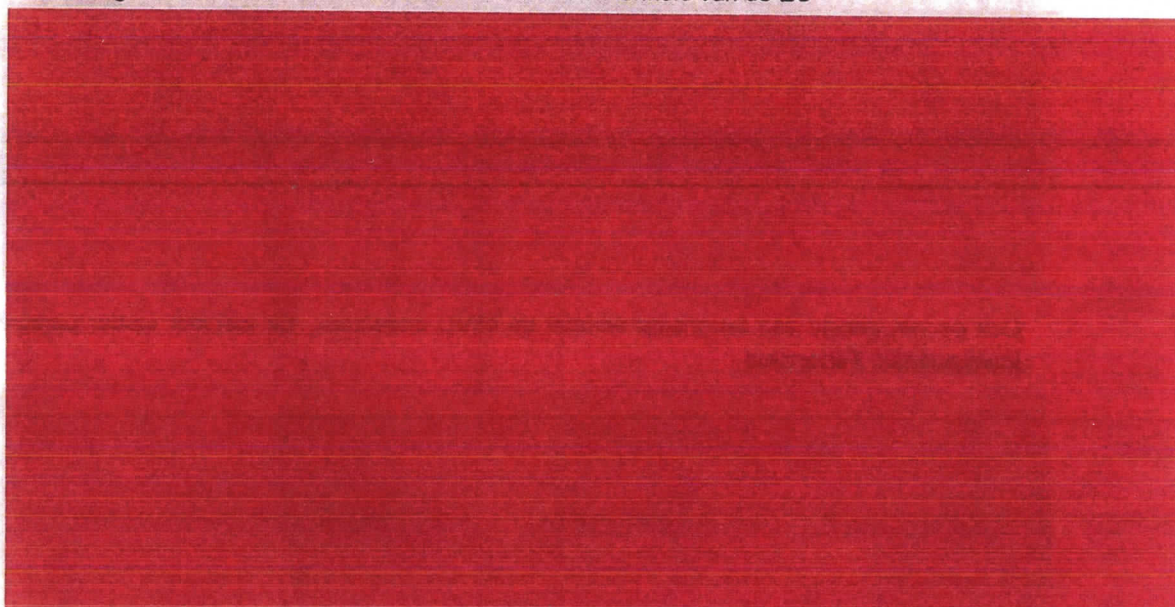
3.4 Regio Sub Sahara Afrika

In Afrika zijn op individuele basis Nederlandse militairen betrokken bij internationale missies zoals *United Nations Security* in Democratische Republiek Congo, *United Nations Mission* in Soedan en *Security Sector Reform* in Burundi en Mali. De instabiliteit in de regio Sub Sahara Afrika maakt dat een verzoek tot welke inzet dan ook zich doorgaans op een moeilijk voorspelbare plaats en tijd zal voordoen. De betrokkenheid van Nederland en de EU bij Afrika zorgt er evenwel voor dat vrijwel

doorlopend met een inzet van Nederlandse militairen op in beginsel humanitair gebied bij conflicten en natuurrampen (droogte, watersnood) rekening wordt gehouden

Soedan heeft de belangstelling van de MIVD in verband met de aanwezigheid van Nederlandse militairen in Zuid Soedan en het conflict in Darfur en de gevolgen die interne conflicten in Soedan hebben voor de regio. Ook de militaire conflicten in het gebied van de Grote Meren hebben de aandacht van de MIVD, met name de Democratische Republiek Congo in verband met de aanwezigheid van Nederlandse militairen en de betrokkenheid van de EU

De MIVD zal de minister van Defensie en de CDS regelmatig voorzien van een actueel normbeeld van de regio en in het bijzonder de landen waar Nederlandse militairen opereren

3.5 Regio Voormalige Sovjet Unie

De uitstralingseffecten van toekomstige ontwikkelingen in de Russische Federatie (RF) hebben een directe invloed op de lidstaten van de NAVO en EU. Desondanks lijkt de kans dat de Nederlandse defensie-organisatie direct of indirect bij militaire activiteiten op Russisch grondgebied betrokken zal raken, klein. Binnen de Russische landsgrenzen is het nog steeds de noordelijke Kaukasusregio waar zich de meeste gewapende spanningen voordoen. Naast de algemene militaire ontwikkelingen in de RF zal met name deze regio door de MIVD gemonitord worden.

In de belangstelling van de MIVD staan, naast de militaire aspecten van het land, de binnenlandse stabiliteit en de militaire aspecten van de relaties van Rusland met andere voormalige Sovjetrepublieken in het bijzonder met Georgië en Oekraïne. De Russische militaire presentie in beide landen wordt gevolgd en mede vanuit een politiek-strategisch oogpunt geanalyseerd. De MIVD besteedt aandacht aan Oekraïne vanwege de sleutelstelling van dit land in de tegenstelling tussen de zich naar het oosten uitbreidende NAVO en de Russische Federatie, die fel gekant is tegen deze uitbreiding. De MIVD richt zich naast de ontwikkeling van de krijgsmacht op de kwetsbare politiek-economische situatie en binnenlandse onrust die een intern destabiliserende werking kan hebben met mogelijke uitstralingseffecten op de regio. Zowel de nationale als internationale politieke en militaire ontwikkelingen in Georgië worden op de voet gevolgd. Georgië geniet binnen de MIVD door de aanwezigheid van Nederlandse OVSE-waarnemers in het land prioriteit.

De MIVD volgt de algemene veiligheidssituatie in Moldavië, waarbij specifieke aandacht uitgaat naar de ontwikkelingen rond de Russische aanwezigheid in Transdniestrie

De intensieve militaire samenwerking met Rusland is de belangrijkste reden voor de MIVD om enige aandacht te besteden aan Wit-Rusland

3.6 Regio Zuid-Azië

Centraal in deze regio staan voor de MIVD de operaties *International Stabilisation and Assistance Force* (ISAF) en *Operation Enduring Freedom* (OEF) in Afghanistan. De ontplooiing van Nederlandse troepen in de provincie Uruzgan noodzaakt de MIVD de intensieve inlichtingeninspanning ten aanzien van Afghanistan voort te zetten. Zolang Nederland deelneemt aan deze operaties in Afghanistan, volgt de MIVD de ontwikkelingen in Pakistan die van invloed zijn op de veiligheidssituatie in Afghanistan

Eind 2007 heeft de Commandant der Strijdkrachten de MIVD verzocht om te onderzoeken of de bijdrage aan de *Task Force Counter Improvised Explosive Devices* (TF CIED) geïntensiveerd kan worden. Dit tegen de achtergrond van het feit dat er het afgelopen jaar aanzienlijk meer, en meer verschillende soorten, berymbommen (IEDs – *Improvised Explosive Devices*) werden gebruikt tegen de troepen van de Task Force Uruzgan. Besloten is, gelet op de urgente operationele behoefte, een speciaal Counter IED team MIVD op te richten. Het team zal zich voor de duur van de operatie in Afghanistan richten op de analyse van en rapportage over regionale IED-netwerken.

De MIVD richt zich in beperkte mate op India

De MIVD zal de minister van Defensie en de CDS regelmatig voorzien van een actueel normbeeld van de regio en in het bijzonder de landen waar Nederlandse militairen opereren.

3.7 Regio Zuidoost- en Oost-Azië

China neemt een prominente rol in op militair en politiek-economische gebied in de regio, maar in toenemende mate ook mondiaal. Dit heeft gevolgen voor regionale en mondiale veiligheidsvraagstukken. In het Aanwijzingsbesluit Buitenlandtaak 2008 krijgen de AIVD en de MIVD de opdracht aandacht te besteden aan China. Hierbij wordt gesteld dat de MIVD zich zal richten op het defensiebeleid van China. De MIVD zal zijn onderzoek richten op de analyse van de veiligheidspolitieke en militaire aspecten en intenties in het kader van de opkomst van China en de

beoordeling op de gevolgen voor het defensiebeleid van China. De modernisering van de krijgsmacht zal hierbij met name worden onderzocht, vooral de ontwikkelingen bij de zee- en luchtstrijdkrachten springen hierbij in het oog.

De MIVD volgt in Indonesië de voortgang van het democratiseringsproces van de Indonesische strijdkrachten. Daarnaast hebben de politiek-militaire ontwikkelingen in de perifere gebieden Atjeh en Nieuw-Guinea de aandacht. Verder richt de MIVD zich op terroristische organisaties en hun eventuele relaties met internationaal opererende groeperingen, de radicalisering van Islamitische groeperingen en de gevolgen hiervan voor het Westen.

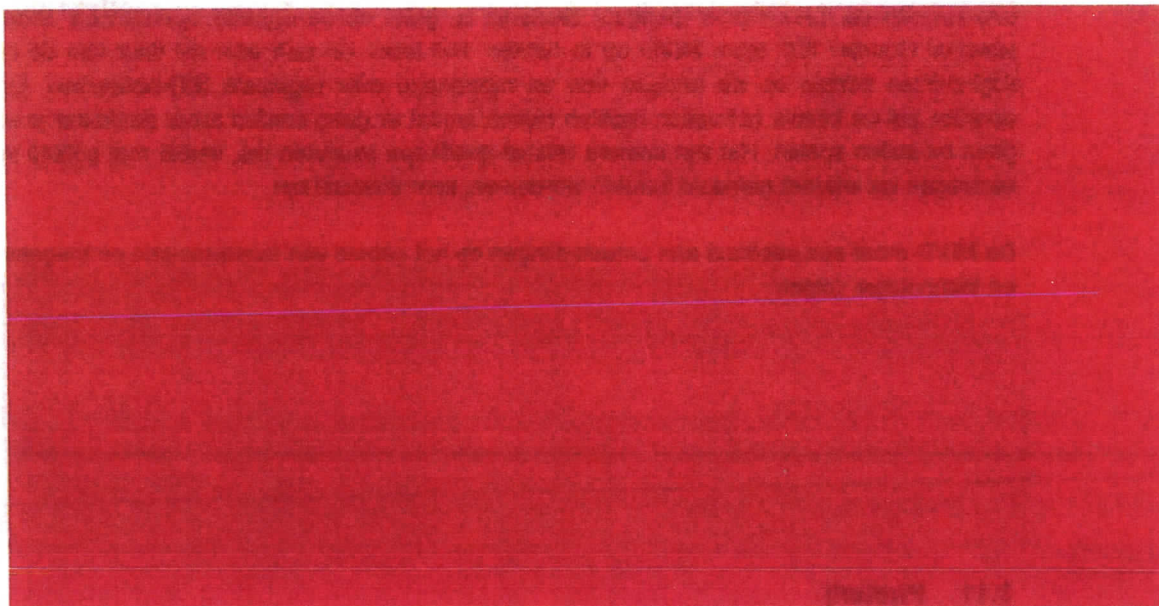
3.8 Regio Caribisch gebied en Latijns-Amerika

Defensie heeft op de Nederlandse Antillen en Aruba een permanente militaire presentatie, onder bevel van de Commandant Zeemacht in het Caribisch gebied (CZMCARIB). Deze heeft als primaire taak de verdediging van de eilanden. Daarnaast zijn de eenheden van CZMCARIB ondergebracht in JTF 4.4. Deze *taskforce* heeft als taak in het gehele Caribische gebied operaties tegen drugssmokkel uit te voeren. Ook zijn eenheden van CZMCARIB regelmatig betrokken bij bilaterale en multinationale oefeningen in de regio en bij het verlenen van humanitaire assistentie na natuurrampen. Op Curaçao heeft de MIVD permanent capaciteit geplaatst ter ondersteuning van CZMCARIB.

Gezien de ontwikkelingen en de importantie zal extra analysecapaciteit toegevoegd worden aan deze regio die verkregen wordt middels interne prioritering

3.9 Proliferatie CBRN

De proliferatie van chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN) technologie, wapens en de daarbij behorende overbrengingsmiddelen is een mondiaal probleem. Voor Nederland enerzijds als partij bij verdragen tegen ontwikkeling, bezit en verspreiding van massavernietigingswapens en in verschillende internationale exportcontroleregimes en anderzijds als lid van de NAVO en als leverancier van troepen voor buitenlandse missies, brengt dit de nodige zorg met zich mee. Daarnaast geldt dat Nederland goederen, die als gevolg van exportcontroleregimes niet naar risicolanden getransporteerd mogen worden, dient tegen te houden op de luchthaven Schiphol of in de haven van Rotterdam. De gezamenlijke unit contraproliferatie (een team bestaande uit MIVD- en AIVD-personeel) blijft zijn aandacht richten op de landen van zorg (statelijke actoren) en op terroristische organisaties (niet-statelijke actoren) waar het gaat om de pogingen van deze actoren CBRN- en of overbrengingsmiddelen te verwerven, te handhaven of te verbeteren. In het bijzonder richt het onderzoek zich op de aard van de middelen die deze organisaties wensen te verwerven dan wel het soort "wapens" dat men wenst te ontwikkelen en wanneer deze "wapens" eventueel inzetbaar zouden kunnen zijn.

Voor het aandachtsgebied CBRN/proliferatie rapporteert de unit contraproliferatie enerzijds over ontwikkelingen op CBRN-terrein teneinde bij te dragen aan standpuntbepaling aan Nederlandse zijde en anderzijds over CBRN-dreigingen met het oog op het (kunnen) beperken van het risico dat hier van uitgaat en het realiseren van een adequate opbouw van de Nederlandse krijgsmacht (bijvoorbeeld beschermingsprogramma's en beschermingsmiddelen). Voorts wordt een algemeen CBRN-nsicobeeld (normbeeld) opgesteld dat uitgangspunt is voor elders binnen de AIVD of MIVD te realiseren inlichtingenproductie en voor informatie-uitwisseling met onder andere NAVO, de EU, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Joint Kenniscentrum CBRN en de NCTb.

Proliferatie van conventionele wapens wordt als zodanig niet gericht gevolgd. Vanuit het perspectief van wijzigingen in het militair vermogen van risicolanden wordt de import van conventionele wapens (legaal of illegaal) wel gevolgd.

3.10 Militaire Techniek

De MIVD maakt een doelgerichte inschatting van zowel de huidige als de toekomstige wapentechnische capaciteiten (slagkracht) van potentiële tegenstanders

De primaire aandacht van de MIVD op het gebied van militaire techniek gaat derhalve uit naar prestatiegegevens van (conventioneel) militair materieel in die regio's waar de Nederlandse krijgsmacht deelneemt aan operaties (onder andere Afghanistan en Libanon). Daarnaast gaat de aandacht uit naar de Russische Federatie en China, zijnde de belangrijkste leveranciers van conventionele wapensystemen en wapentechnologie aan (potentiële) risicolanden. Tevens gaat de aandacht uit naar minder grote wapenexporterende landen, zoals Oekraïne en Iran (categorie II).

Eind 2007 heeft de Commandant der Strijdkrachten de MIVD verzocht om te onderzoeken of de bijdrage aan de *Task Force Counter Improvised Explosive Devices* (TF CIED) geïntensiveerd kan worden. Dit tegen de achtergrond van het feit dat er het afgelopen jaar aanzienlijk meer, en meer verschillende soorten, bembommen (*IEDs – Improvised Explosive Devices*) werden gebruikt tegen de troepen van de Task Force Uruzgan. Besloten is, geleid op de urgente operationele behoefte, een speciaal Counter IED team MIVD op te richten. Het team zal zich voor de duur van de operatie in Afghanistan richten op de analyse van en rapportage over regionale IED-netwerken. Ook na de operatie zal de kennis behouden moeten blijven omdat er geen conflict meer denkbaar is waar IED's geen rol zullen spelen. Het zijn immers relatief goedkope middelen die, veelal met behulp van kennis verkregen via internet gemaakt kunnen worden en, zeer effectief zijn.

De MIVD moet een veelheid aan ontwikkelingen op het gebied van fundamentele en toegepaste fysica en technologie volgen

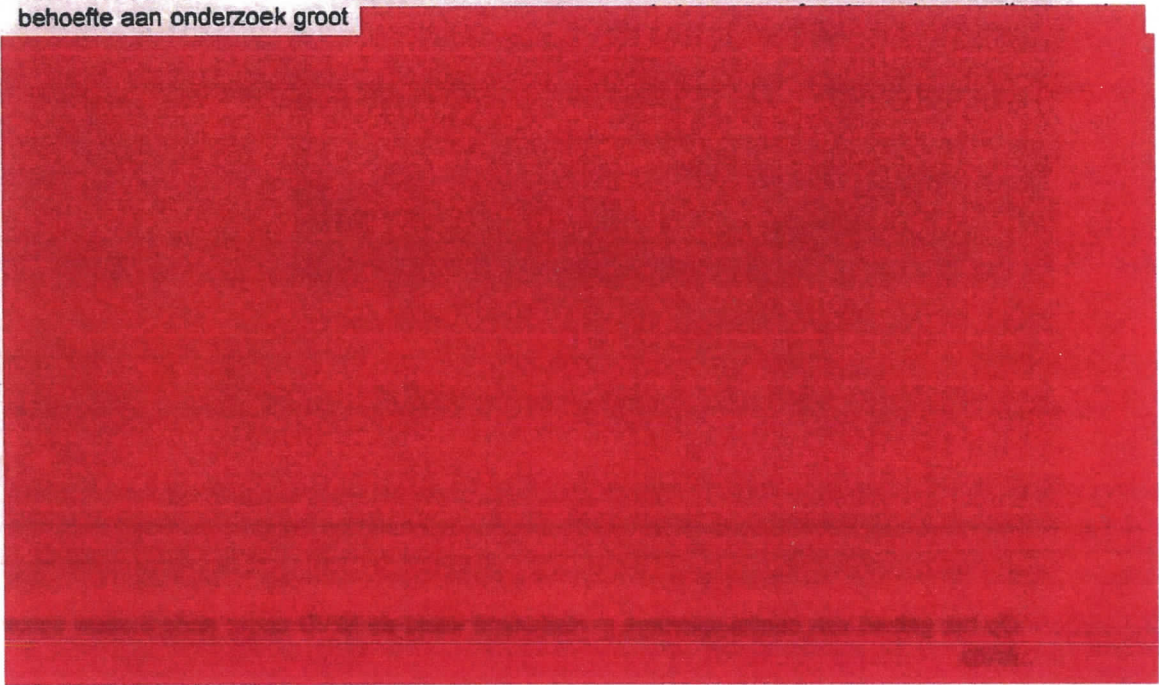
3.11 Piraterij

De MIVD brengt de wereldwijde ontwikkelingen in kaart met betrekking tot mogelijke bedreigingen op het gebied van maritieme veiligheid en in het bijzonder over piraterij en maritiem terrorisme. De verworven vrijheden op zee en het gebrek aan veiligheid in bepaalde regio's bieden criminelen en terroristen de mogelijkheid hun activiteiten te ontplooiën. Dit gaat ten koste van de reguliere scheepvaart of humanitaire vluchtelingen. Ten aanzien van energievoorzieningszekerheid richt de maritieme veiligheid zich op de *Sea Lines of Communication* (SLOC) en de *Choke Points*. Bijzondere aandachtgebieden zijn de Middellandse zee, west- en oostkust van het Afrikaans continent, het Arabisch schiereiland, het Midden-Oosten en Zuidoost-Azië. Overige gebieden met een verhoogd risico ten aanzien van piraterij en maritiem terrorisme komen aan de orde indien deze relevant zijn voor de krijgsmacht.

3.12 Internationaal Terrorisme

De MIVD richt zich op groeperingen die betrokken zijn bij internationaal terrorisme en als zodanig van belang zijn voor het Nederlandse defensie- en veiligheidsbeleid (waarschuwingsfunctie) en die vanuit inlichtingenoogpunt van belang zijn in de context van de bijdragen van de NAVO en de EU in de strijd tegen terrorisme. Daartoe zullen normbeelden (profielen) worden opgebouwd met betrekking tot individuele terroristische groeperingen (hun doelstellingen, organisatie, 'modus operandi', bewapening, financiering). Tevens wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en inspanningen van terroristische groeperingen om de beschikking te krijgen over massavernietigingswapens. De aandacht gaat daarbij met name uit naar islamistisch¹ geïnspireerde en anti-Westers georiënteerde terroristische organisaties zoals al-Qa'ida dan wel hierdoor geïnspireerde groeperingen. Vanuit de internationale context wordt de dreiging voor Nederland, Nederlandse belangen in het buitenland en Nederlandse militairen in het buitenland geformuleerd in nauwe samenwerking met de AIVD en het KLPD.

Door het internationale en fluide karakter van het internationaal terrorisme, de wisselende verschijningsvormen en de katalyserende werking van nationale en internationale ontwikkelingen is de behoefte aan onderzoek groot.

3.13 Contra-Terrorisme

De MIVD richt zich, vanuit de kennis over het internationaal terrorisme (fenomeenanalyse) op de (mogelijke) terroristische dreiging die van invloed is, of kan zijn, op Defensiebelangen de dreiging die hieruit voortvloeit, direct of indirect, voor de Nederlandse staat.

¹ **Wat is islamistisch?** Er is een verschil tussen islam en islamisme. De islam is een grote wereldreligie, islamisme is een politieke ideologie. Islamisme is een bepaalde, zeer radicale interpretatie van de islam. Alles dat vanuit het perspectief van de radicalen afwijkt van de 'zuivere leer', moet middels een 'heilige oorlog' (jihad) bestreden worden. De 's' in de term islamistisch geeft het essentiële verschil aan tussen de religie en de politieke ideologie. Derhalve wordt het gebruik van de termen 'islamitisch terrorisme' of 'moslimterrorisme' vermeden. Bron: NCTb.

In dit kader blijft de dreiging die uitgaat van (inter)nationale terroristische organisaties naar de Nederlandse krijgsmacht en bedrijven in het Koninkrijk met defensie-orders (zogenoemde ABDO-bedrijven), in de komende jaren mede de aandacht van de MIVD bepalen

3.14 Contra-Spionage

Op het gebied van contra-spionage in Nederland werkt de MIVD onder andere nauw samen met de AIVD

3.15 Contra-Extremisme

Het toepassen van radicale politiek-ideologische of religieuze beginselen, die worden aangehangen door personen of organisaties met als doel de paraatheid, veiligheid of de integriteit van de krijgsmacht aan te tasten, onderzoekt de MIVD voor zover hiervan dreiging uitgaat naar Defensiebelangen. Dit geldt zowel in eigen land als voor de diverse gebieden waar Nederlandse troepen actief zijn. Extremisme uit zich in relatie tot de krijgsmacht in drie vormen, te weten politiek rechtsextremisme, politiek links-ideologisch en religieus geïnspireerd extremisme. De MIVD stelt op basis van verkregen informatie onderzoek in en concipieert dreigingappreciaties. Op basis van deze dreigingappreciaties kan de krijgsmacht maatregelen treffen om zich te beschermen tegen genoemde risico's. Op basis van trendanalyse wordt getracht proactief onderzoek te verrichten. De noodzakelijke capaciteit hiervoor is beperkt aanwezig, waardoor onderzoeken hoofdzakelijk incident gestuurd blijven.

De MIVD richt het onderzoek naar politiek rechts-extremisme op het onderkennen van personen of groepen van personen, werkzaam of anderszins aanwezig bij Defensie, die het rechts-extremistische gedachtegoed aanhangen en uitdragen. Daarbij gaat de aandacht uit naar Defensiepersoneel tewerkgesteld in Nederland, op de Nederlandse Antillen en Aruba of in uitzendgebieden. Ook bij ABDO-bedrijven wordt na melding onderzoek gedaan. Daarbij zal uit het onderzoek moeten blijken in hoeverre personen geïd of lid zijn, dan wel (actief) steunverlening geven aan rechts-extremistische partijen en organisaties.

De MIVD verricht voortdurend onderzoek naar antimilitaristische personen en groeperingen zoals Onkruid en gelegenheidsgroeperingen zoals de Radicale Anti Militaristische Actie. Links-extremisme komt binnen Defensie weinig voor maar uit zich meestal als acties vanuit de maatschappij gericht tegen Defensie. De acties vanuit de politiek links-extremistische hoek, leiden veelal tot materiele schade aan eigendommen van Defensie teneinde media-aandacht te verkrijgen en om middelen van Defensie onbruikbaar te maken.

Islamistische personen en groepen hebben al langere tijd de aandacht van de MIVD. Dat geldt met name voor groeperingen in operatiegebieden die een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid van aldaar ingezet Nederlands Defensiepersoneel. Daarnaast wordt er steeds meer aandacht besteed aan islamistische bedreigingen die zich in en vanuit de krijgsmacht zelf kunnen voordoen. Concreet richt het onderzoek van de MIVD naar islamisme zich op het onderkennen van personen of groepen van personen, werkzaam of anderszins aanwezig bij Defensie, die op zodanige wijze het islamistisch gedachtegoed aanhangen dat onvoldoende waarborgen aanwezig worden geacht dat betrokkene(-n) onder alle omstandigheden de uit hun vertrouwensfunctie voortvloeiende plichten getrouwelijk volbrengen.

De MIVD voert, op grond van de Wet veiligheidsonderzoeken, veiligheidsonderzoeken uit. Een belangrijk doel daarvan is voorkomen dat personen met extremistische denkbeelden in dienst treden bij Defensie. Tevens voert de MIVD, op grond van de Wiv2002, contra-inlichtingenonderzoeken uit naar personen waarvan vastgesteld is dat mogelijk sprake is van lidmaatschap of steunverlening aan organisaties waarvan het gedachtegoed in strijd is met de democratische rechtsorde.

Ook op het gebied van contra-extremisme in Nederland wordt samengewerkt met de AIVD.

3.16 Beveiligingsbevordering en veiligheidsonderzoeken

Dreigingsanalyse nationaal grondgebied Uitvoering van nationale taken door Defensie (derde hoofdtak) vindt plaats onder gezag van de minister van Binnenlandse zaken dan wel minister van Justitie. Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt het gezag belegd bij de minister van Defensie. Specifiek voor terrorismebestrijding ressorteert onder zowel de minister van Binnenlandse Zaken als Justitie de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb), welke over gemandateerde bevoegdheden beschikt voor het afkondigen van maatregelen ter voorkoming of bestrijding van terroristische aanslagen. De verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid voor het treffen van beveiligingsmaatregelen voor personen, diensten, evenementen en objecten in Nederland is geregeld in het "Stelsel Bewaken en Beveiligen". Coördinatie over de uitvoering van maatregelen is belegd bij de Coördinator Bewaken en Beveiligen van de NCTb.

Alle objecten, diensten, personen en evenementen waarvoor de Rijksoverheid verantwoordelijk is, staan benoemd in de Bewakingslijst en de evenementenkalender van de NCTb. Hierin zijn ook Defensieobjecten, diensten, personen en evenementen opgenomen. Zowel de MIVD, AIVD als het

KLPD zijn wettelijk verplicht hiervoor gevraagd en ongevraagd dreigingsanalyses uit te voeren (F-taak in Wiv 2002). De MIVD levert zijn analyses gebaseerd op de informatiepositie verkregen uit de reguliere taakstelling in het binnen- en buitenland.

Verder levert de MIVD elk halfjaar een bijdrage aan de nationale dreigingsanalyse voor een tiental cruciale sectoren van de Nederlandse samenleving (o.a. luchthavens, zeehavens, olie & chemie, spoor), ter ondersteuning van de besluitvorming voor het treffen van beveiligingsmaatregelen. Voor het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) van de NCTb levert de MIVD vier maal per jaar een dreigingsanalyse van het internationaal terrorisme naar Nederland.

Niet alle voor Defensie relevante objecten, diensten, personen en evenementen zijn opgenomen in de Bewakingslijst en de evenementenkalender van de NCTb. Aanvragen van dreigingsanalyses vanuit Defensie voor specifieke evenementen en activiteiten (ook indien Nederland optreedt als host nation) worden op basis van prioriteit en capaciteit gehonoreerd. Daarnaast levert de MIVD twee maal per jaar een actualisering van het normbeeld 'Dreigingsanalyse nationaal grondgebied Defensie' waarin naast (internationaal) terrorisme tevens de dreiging op het gebied van spionage en extremisme richting Defensie staat beschreven. Er is onvoldoende capaciteit om dit vier maal per jaar te doen. Volstaan wordt, voor zover relevant, met verspreiding van de MIVD dreigingsanalyse voor het DTN richting de Defensieonderdelen.

Beveiliging internationale inzet/oefening eenheden Defensie. Voor inzet en oefeningen door Nederlandse eenheden in niet-NAVO landen worden nationale contra-inlichtingen en veiligheidsassessments verzorgd. Bij inzet of oefeningen in NAVO-verband is het gastland hiervoor verantwoordelijk. Desgevraagd levert de MIVD informatie aan de NAVO. Voor NAVO-landen geldt het zogenoemde 'host-nation'-principe. De verantwoordelijkheid van onderkennen van een dreiging aldaar, het neutraliseren ervan en het waarborgen van de veiligheid van een inzet of oefening ligt bij het gastland. Na aankondiging van de inzet of oefening wordt op initiatief van het gastland een contra-inlichtingen en veiligheidsassessment opgesteld. In voorkomend geval adviseert het gastland de inzet of oefening af te gelasten of anderszins te richten.

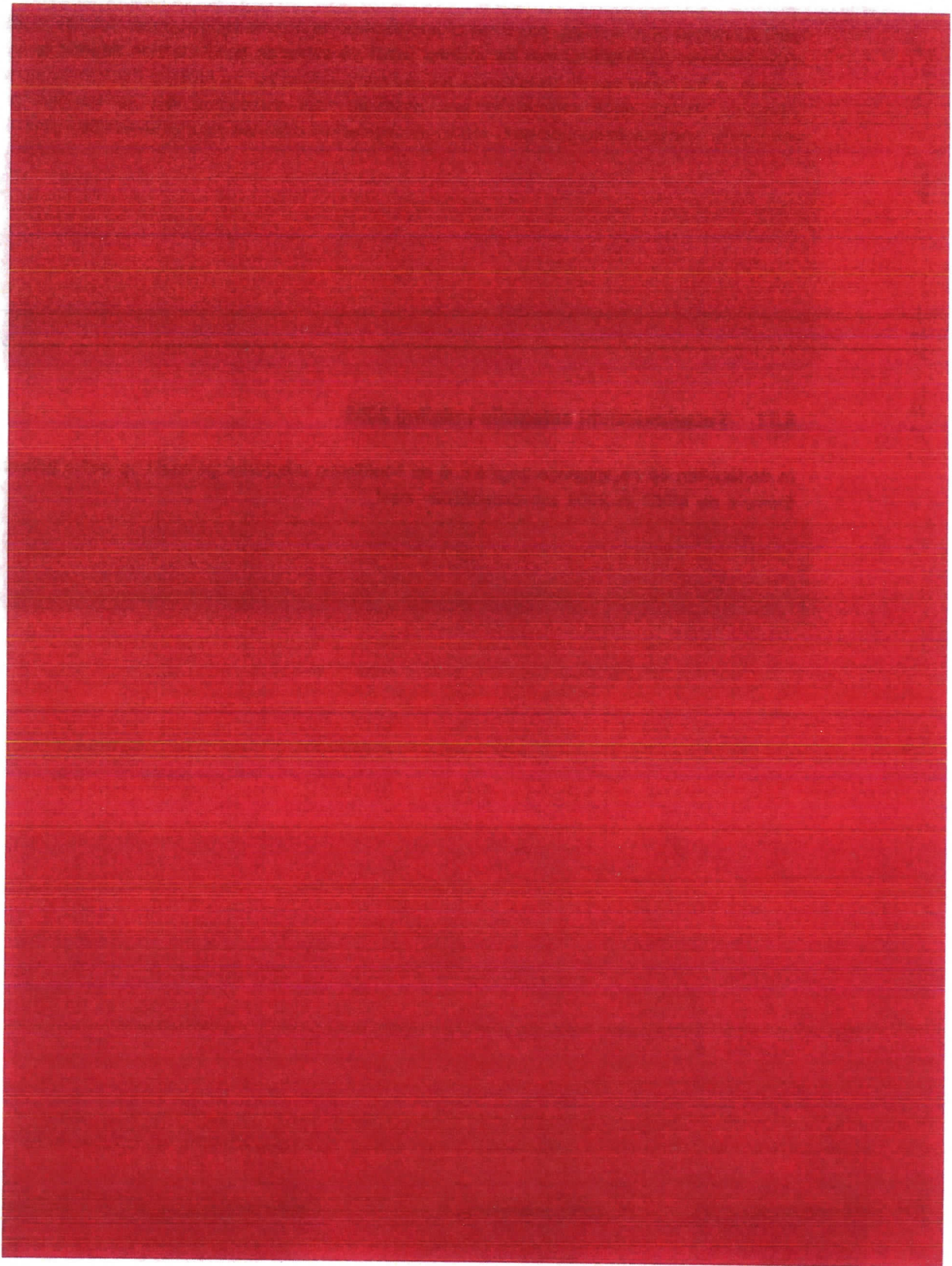
Industrieveiligheid. Industrieveiligheid omvat de beveiliging van personeel, materieel en gegevens (informatie) bij civiele bedrijven die zijn belast met de uitvoering van gerubriceerde of vitale defensieopdrachten. Het werkterrein strekt zich uit tot de gehele Defensieorganisatie en tot de bedrijven die voor Defensie, NAVO, EU of andere landen gerubriceerde dan wel gevoelige opdrachten uitvoeren (zogenoemde ABDO-bedrijven). Aan deze bedrijven worden adviezen verstrekt met betrekking tot de implementatie van de opgelegde beveiligingseisen. Ook wordt controle uitgeoefend op de naleving van de beveiligingsmaatregelen. Bedrijfsbezoeken worden afgelegd ten behoeve van advies en controle op de beveiliging van gerubriceerde informatie en de naleving van het beleid, alsmede voor het verzorgen van voorlichting om het veiligheidsbewustzijn van het personeel van defensieorderbedrijven te vergroten. Het uitvoeren van veiligheidsaudits bij ABDO-bedrijven vergt meer capaciteit dan beschikbaar. Er is in 2008 een pilot gestart waaraan de veiligheidsaudits zijn uitbesteed, waardoor toch aan de behoefte kan worden voldaan. De resultaten van die pilot worden in 2009 geëvalueerd. Ook op het gebied van industrieveiligheid wordt samengewerkt met de AIVD.

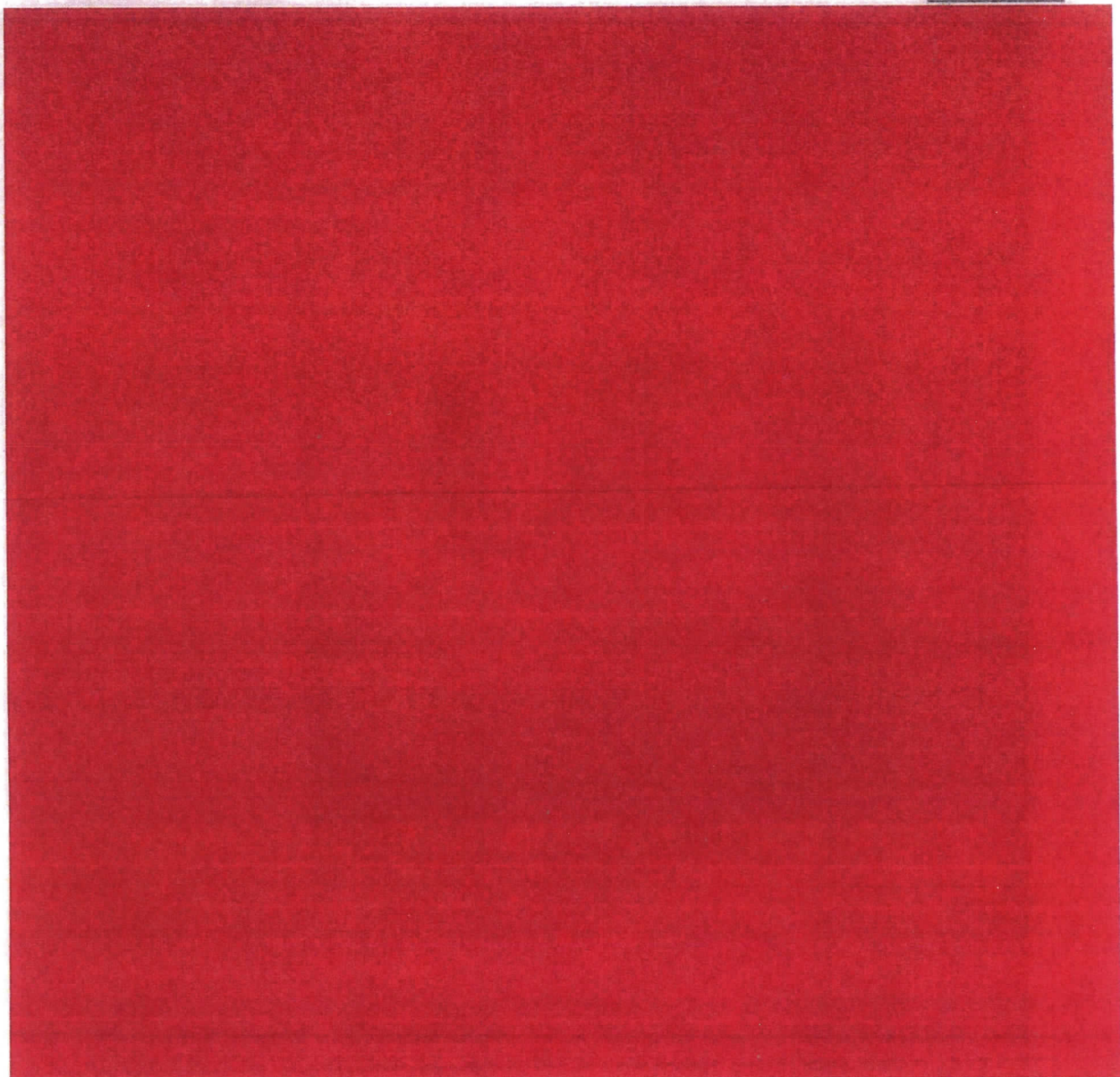
Personele veiligheid. Al het Defensiepersoneel dat een vertrouwensfunctie bekleedt, dient te beschikken over een geldige Verklaring van Geen Bezwaar (VGB). Hetzelfde geldt voor personen die kennis hebben of kunnen nemen van (Defensie gerelateerde) staatsgeheimen (ABDO-bedrijven, inhuurkrachten e.d.). Alvorens wordt overgegaan tot afgifte van een VGB wordt een veiligheidsonderzoek uitgevoerd. Voor 2009 wordt gezien de wervingsdoelstellingen van Defensie een groot aantal herhaalonderzoeken rekening gehouden met ongeveer 45.000 aanvragen. Er is, ondanks de uitbreidingen van de MIVD, onvoldoende personele capaciteit beschikbaar om

piekbelastingen door werving, projecten of operationele inzet op te vangen, maar door de in 2009 te implementeren digitalisering van het proces wordt verwacht de achterstanden beperkt te kunnen houden. In het kader van de aanstaande, nieuwe reorganisatie van de Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid (ACIV) wordt nadrukkelijk ook gestreefd naar verbetering van de kwaliteit van de veiligheidsonderzoeken door de inzet van hoger opgeleid en daarmee beter gekwalificeerd personeel

3.17 Totaaloverzicht categorie-indeling 2009

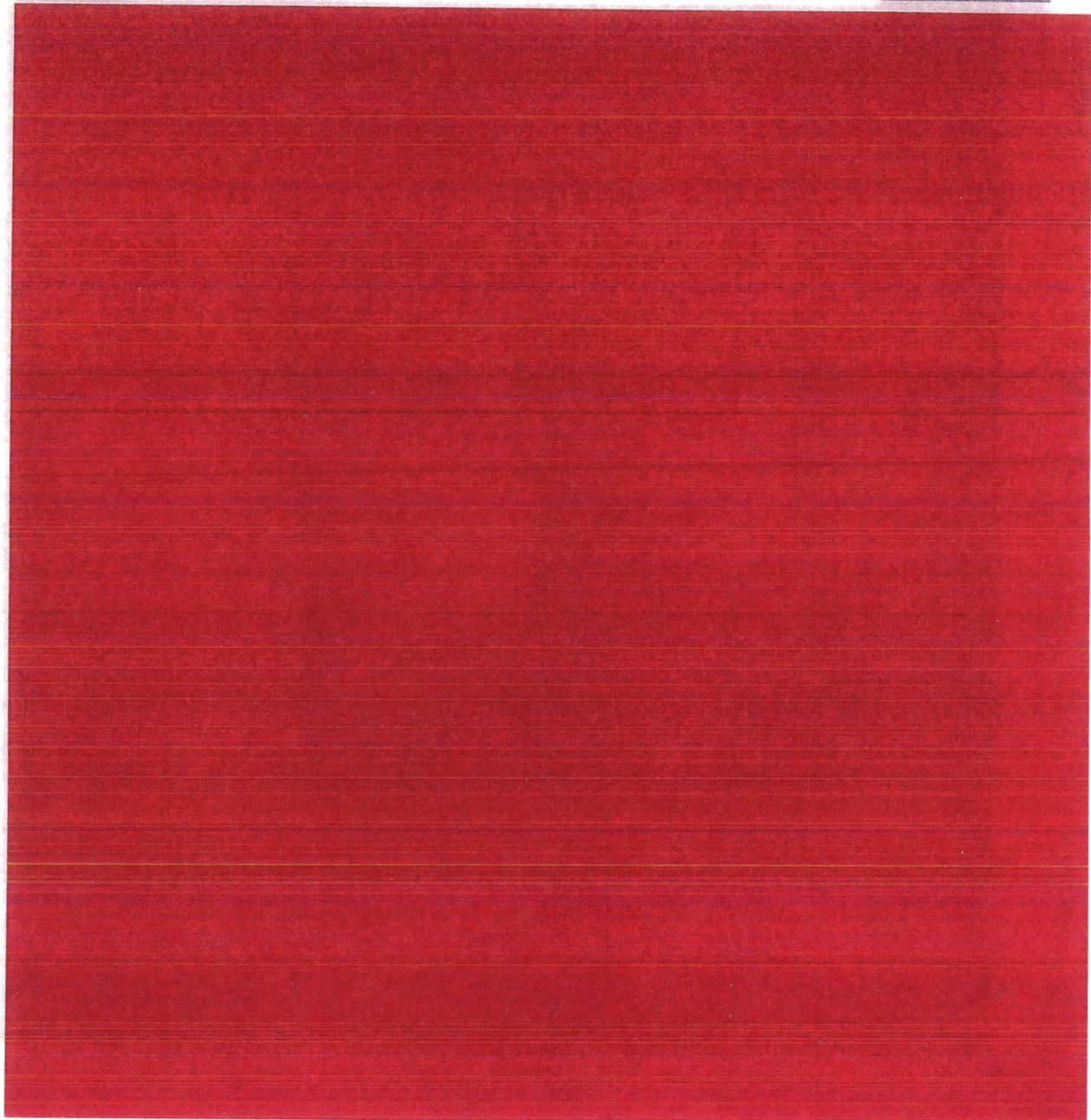
In de tabellen op de volgende pagina's is op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt op welke gebieden en thema's de MIVD in 2009 zijn capaciteiten inzet

2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

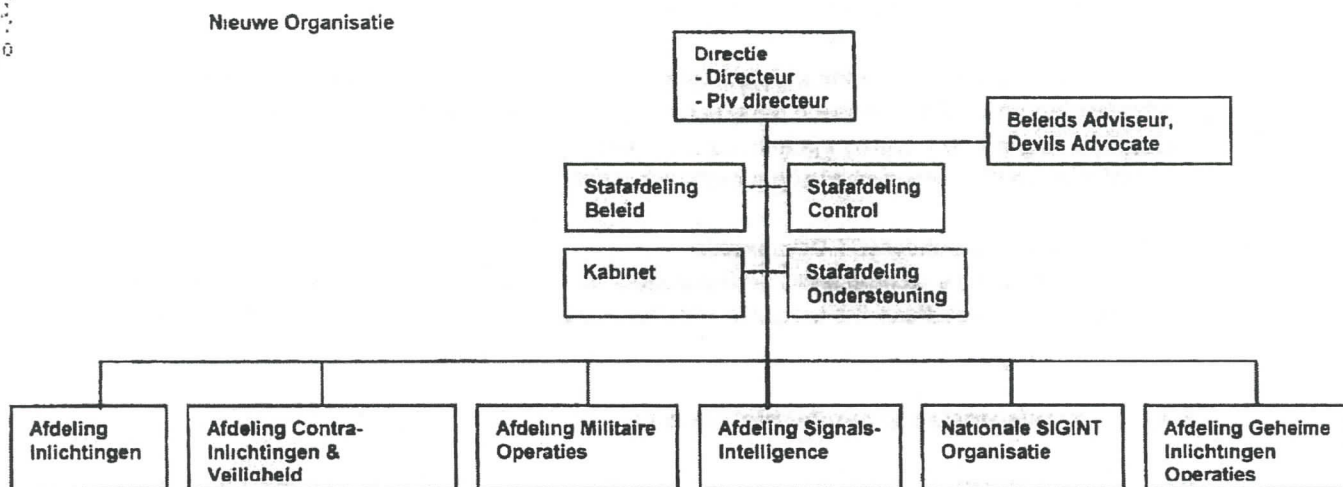

Hoofdstuk 4. Organisatie-ontwikkeling

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op enkele speerpunten voor 2009 en een aantal middelen gerelateerde aandachtsgebieden (organisatie, personeel, materieel en samenwerking) Deze middelen gerelateerde aandachtsgebieden zijn van invloed op de taakuitvoering van de MIVD Daarnaast zullen ook indicaties worden gegeven van de benodigde ondersteuning vanuit de krijgsmacht bij de taakuitvoering van de MIVD

4.1 Organizational structure MIVD

De MIVD is in 2007 begonnen met een majeure reorganisatie, deze heeft in mei 2008 zijn beslag gekregen Onderstaand de nieuwe organisatie

4.2 Speerpunten MIVD

In aansluiting op de beleidsagenda 2009 is de prioriteitsstelling in dit jaarplan vertaald naar de volgende speerpunten voor de MIVD

1. Verbetering defensie I&V keten. Het belang van een goede inlichtingenpositie is voor Defensie de afgelopen jaren onmiskenbaar toegenomen De groeiende complexiteit van operaties en de mondialisering van de inzet van de krijgsmacht stellen bovendien hogere eisen aan de inlichtingenvoorziening Daarbij is van belang te weten wat leeft onder de bevolking in een operatiegebied en wat de tegenstanders van een missie van plan zijn teneinde te kunnen bepalen hoe daarop moet worden gereageerd Betrouwbare en tijdige inlichtingen zijn niet alleen voorwaarden voor effectief militair optreden maar ook voor de veiligheid van onze militairen Deze ontwikkelingen vergen een wezenlijke versterking van de inlichtingenketen bij Defensie De in 2008 in gang gezette bundeling en versterking van de middelen voor de verwerking van operationele inlichtingen in een krijgsmachtbreed inzetbare inlichtingeneenheid (zgn Joint ISTAR Commando) zal in 2009 worden vervolgd De al in gang gezette versterking van de Militaire Inlichtingen- en veiligheidsdienst (MIVD), zal in 2009 conform planning worden voortgezet De oprichting van de operationele inlichtingeneenheid van het Defensie Operatiecentrum is inmiddels medio 2008 afgerond Het jaar

2009 zal daarnaast in het teken staan van diverse maatregelen om de onderlinge samenhang tussen de verschillende inlichtingenentiteiten en de relaties met de afnemers van inlichtingenproducten te verbeteren

2. Loopbaanbeleid I&V personeel Personeel dat voor I&V werkt is doorgaans niet als gevolg van gericht beleid op die functie terecht gekomen. KLu-inlichtingenpersoneel is een uitzondering. In- en uitstroom vindt – zeker voor militaire functies – tamelijk ongecontroleerd plaats, zonder nadrukkelijke toekomstgerichte planning. Het zgn. I&V functiegebied als zodanig is daarom (op zijn best) een virtuele werkelijkheid. De 'markt' voor mensen die in I&V enige ervaring hebben opgedaan is wel groter geworden. Daarom is er ook sprake van meer concurrentie (intern en extern) op het gebied van goed personeel. Beide aspecten beïnvloeden de I&V keten van Defensie momenteel negatief. Interventies om hierin verbeteringen aan te brengen zijn incidenteel en ad hoc en bieden op langere termijn geen soelaas. Een integrale aanpak om in deze situatie verbetering te brengen door Defensiebreed I&V personeelsbeleid – om door functietrajecten en/of loopbaanpatronen – dient daarom met prioriteit te worden gerealiseerd. De in 2008 in gang gezette verbeteringslagen zullen in het komende jaar voor een deel worden geëffectueerd.

3. Verbeterplan veiligheidsonderzoeken. Naar aanleiding van het rapport Onderzoeksgroep Inlichtingen en Veiligheid Defensie (OIVD) is het proces met betrekking tot de veiligheidsonderzoeken onder de loep genomen. Hierbij zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen, die komend jaar in beleid, nieuwe ICT systemen en een reorganisatie vertaald gaan worden.

4. Verbetering beheer ICT Organisatie

In 2008 is in de gehele technische ICT-infrastructuur van de MIVD vervangen (ATLAS). Het komende jaar zal worden besteed aan het borgen van de kennis, en het verbeteren van de beheer organisatie ICT.

4.3 Organisatorische aandachtspunten

Reorganisatie MIVD. Nu de grote reorganisatie is doorgevoerd (zie para 4.1), zijn er bij twee afdelingen voor 2009 nog interne reorganisaties gepland.

Bij Afdeling Contra Inlichtingen & Veiligheid wordt in het komende jaar nog een afdelingsbrede reorganisatie doorgevoerd om o.a. de doorlooptijd voor veiligheidsonderzoeken meer transparant, en beter controleerbaar te maken, primaire en secundaire processen goed te scheiden en de belegging van de zogenoemde Contra-Inlichtingentaken (waaronder Contra-Terrorisme) te verbeteren. Bij dat laatste aspect zal tevens worden onderzocht hoe ook hier de samenwerking met de AIVD verder kan worden verbeterd.

Bij de veiligheidsonderzoeken valt op grond van de criteria toe te passen beleidsregel, diepgang onderzoek en kwantiteit van de onderzoeken een verdeling te maken in 'doelgroepen', met ieder hun specifieke aandachtspunten. In het vernieuwde Bureau Personele Veiligheid zal dan ook worden gewerkt in een structuur met secties. Iedere sectie is verantwoordelijk voor een bepaalde doelgroep en speciaal toegerust om de specifieke aandachtspunten bij die doelgroep de juiste aandacht te schenken. Hiermede zal naar verwachting de effectiviteit van de onderzoeken toenemen. Voor Planning, Coördinatie en Control wordt een aparte sectie ingericht. Ook in de administratief ondersteunde sector en ICT (E-div/Crisp) zullen aanpassingen gedaan worden.

Herinrichting MIVD ICT organisatie (HMI)

In 2008 is de gehele technische ICT-infrastructuur van de MIVD vervangen. Deze vervangingsslag maakt een reorganisatie van ICT-beheersorganisatie noodzakelijk. Vooruitlopend op de formele reorganisatie is gestart met de werkorganisatie (zie ook para 4.5).

Lucht-grondwaarnemingscapaciteit Er is een urgente behoefte aan lucht-grondwaarnemingscapaciteit om de effectieve inzet van Nederlandse troepen in Uruzgan te kunnen ondersteunen. Het betreft gevechtinlichtingen, 'force protection', maar ook 'voorspellend vermogen' om voor het gehele verantwoordelijkheidsgebied operaties te kunnen plannen, met een horizon van 48 uur en verder. CDS en MIVD zijn daarom behoeftestellers. Onderzocht wordt op welke wijze en met welke middelen na het expireren van de Sperwer inzet aan deze behoefte invulling kan worden gegeven.

4.4 Personeelstechnische aandachtspunten

Werving & Behoud De concurrentie op de arbeidsmarkt is groot en zal de komende periode nog verder toenemen. De wervingsresultaten lopen terug en de uitstroom van personeel overtreft de instroom. De tekorten hebben invloed op de inzetgereedheid en als verbetering uitblijft, komt op termijn de uitvoering van operationele taken in het geding. Met de huidige vulling kan de MIVD haar verplichtingen nakomen, maar het gevaar dreigt dat de druk op het personeel toeneemt, zeker in de schaarse categorieën. Die toenemende druk kan weer leiden tot een toenemende uitstroom van ervaren personeel en het verdere verlies van kennis in de organisatie.

De MIVD hoeft niet te wachten totdat geïnteresseerden of (door het OPCO) aangewezen kandidaten zich voor functie vervulling melden. Actieve benadering van (potentieel) personeel is daarom bevorderlijk voor het vullen van de dienst. Het komende jaar zal een strategie ontwikkeld worden om zowel burgers als militairen te interesseren voor een functie bij de MIVD.

Imago Essentieel is dat de MIVD datgene uitstraalt wat de juiste mensen aantrekt. Beeldvorming en communicatie zijn daarom van groot belang. Waar en hoe is de MIVD zichtbaar en kunnen mensen worden geënthousiasmeerd om daar te willen werken. Daarnaast kan imagoversterking ook positief uitwerken op hogere besluitvormers om zeker te stellen dat de belangen van de MIVD op de juiste wijze worden meegewogen. In 2009 zal actief gewerkt gaan worden aan het onderwerp Imago met als doel de MIVD steviger op de kaart te zetten, zowel binnen als buiten Defensie.

Reservisten Hun geavanceerde competenties en flexibele beschikbaarheid maken reservisten bij uitstek geschikt om (tijdelijke) tekorten op te vangen, daarom is de MIVD al begonnen met het inhuren van reservisten voor specialisten functies en zal in de komende jaren proberen mensen met ervaring binnen de MIVD terug in te huren of te bewegen tot verlenging van hun diensttijd.

Loopbaanbeleid/begeleiding: Werving is één, maar het vasthouden van medewerkers is twee. Door een goed loopbaanperspectief te bieden kunnen medewerkers langer voor de organisatie behouden blijven. Omdat een gebrek aan loopbaanperspectief en ontoereikende loopbaanbegeleiding als belangrijkste vertrekredenen en dissatisfiers worden ervaren, zijn de ontwikkeling van loopbaanpaden en zorgvuldige loopbaanbegeleiding noodzakelijk. Loopbaanbegeleiding is een instrument om beter naar het personeel te kunnen luisteren en beter rekening te kunnen houden met wensen van het personeel. De begeleiding dient ook om personeel in staat te stellen zélf zijn loopbaan te beïnvloeden en het daarin te stimuleren en te ondersteunen en om afspraken daarover vast te leggen en de naleving ervan te verifiëren. De vormgeving van een persoonlijk ontwikkelplan (POP) en E-portfolio zullen in dit kader verder worden uitgewerkt.

Ook wordt er onder de sturing van CDS/DAOG gewerkt aan het opzetten van een loopbaanbeleid voor I&V personeel defensiebreed.

Loopbaanbeleid en Opleidingsbeleid hangen nauw samen. Binnen de MIVD is een speciale Werkgroep belast met de ontwikkeling van een opleidingsbeleid voor de MIVD. In nauwe samenwerking met het DIVI worden de reeds bestaande opleidingsmodules voor (contra) inlichtingenanalisten verbeterd.

4.5 IV/ICT aandachtspunten

IV/ICT Besturing. De borging van de interne beheerprocessen wordt versterkt. Het betreft onder andere het technisch- en functioneel beheer binnen de MIVD. Tevens zal aandacht worden geschonken aan het verbeteren van het contractmanagement en servicelevel-management om beter grip te krijgen op het applicatiebeheer dat door derden voor de MIVD wordt uitgevoerd. In het verlengde daarvan zal ook een verbeteringslag gemaakt worden met betrekking tot de in gebruik zijnde ondersteunde tools voor de beheerorganisatie. Hierbij zal zo veel mogelijk worden aangesloten bij de binnen Defensie aanwezig zijnde beheertools.

Het beheer van het BICES-netwerk is op historische gronden nog steeds belegd bij de MIVD. Dit wordt gezien als een oneigenlijke taak. Met de verantwoordelijke partijen binnen defensie moet gezocht worden naar een adequate oplossing.

Om de interne besturing ten aanzien van de informatievoorziening en de ICT verder vorm te geven loopt het project ICT Governance. De voorstellen uit dit project zullen in 2009 worden geïmplementeerd. Het project dient de randvoorwaarden in te vullen om een succesvolle outsourcing van (delen van) de IV/ICT ondersteuning mogelijk te maken.

Technische Infrastructuur. In 2008 is de gehele technische infrastructuur van de gehele MIVD op een recente standaard gebracht (ATLAS) Hierdoor is de MIVD beter in staat haar klanten te bedienen en komt het de interne samenwerking ten goede daar alle MIVD medewerkers op deze infrastructuur zijn aangesloten Voor 2009 wordt de bouw en de inrichting van het uitwijkcentrum voorzien waardoor de continuïteit van de dienstverlening bij uitval van het huidige datacenter kan worden gegarandeerd Daarnaast worden in 2009 extra ATLAS werkstations geplaatst bij klanten om, vooruitlopend op de ontwikkeling van een defensiebreed Stg G netwerk, de interactie met de afnemers van inlichtingenproducten te verbeteren

Verbeteren samenwerking en interne communicatie. Na invoering van ATLAS infrastructuur is de MIVD in staat om MIVD breed tools in te zetten die de onderlinge samenwerking en communicatie moet verstrekken Ten aanzien van de communicatie wordt gedacht aan een MIVD breed intranet, voor de verbetering van de samenwerking aan het inzetten van collaboration tools Onderzoek naar deze tools zullen in 2009 worden afgerond

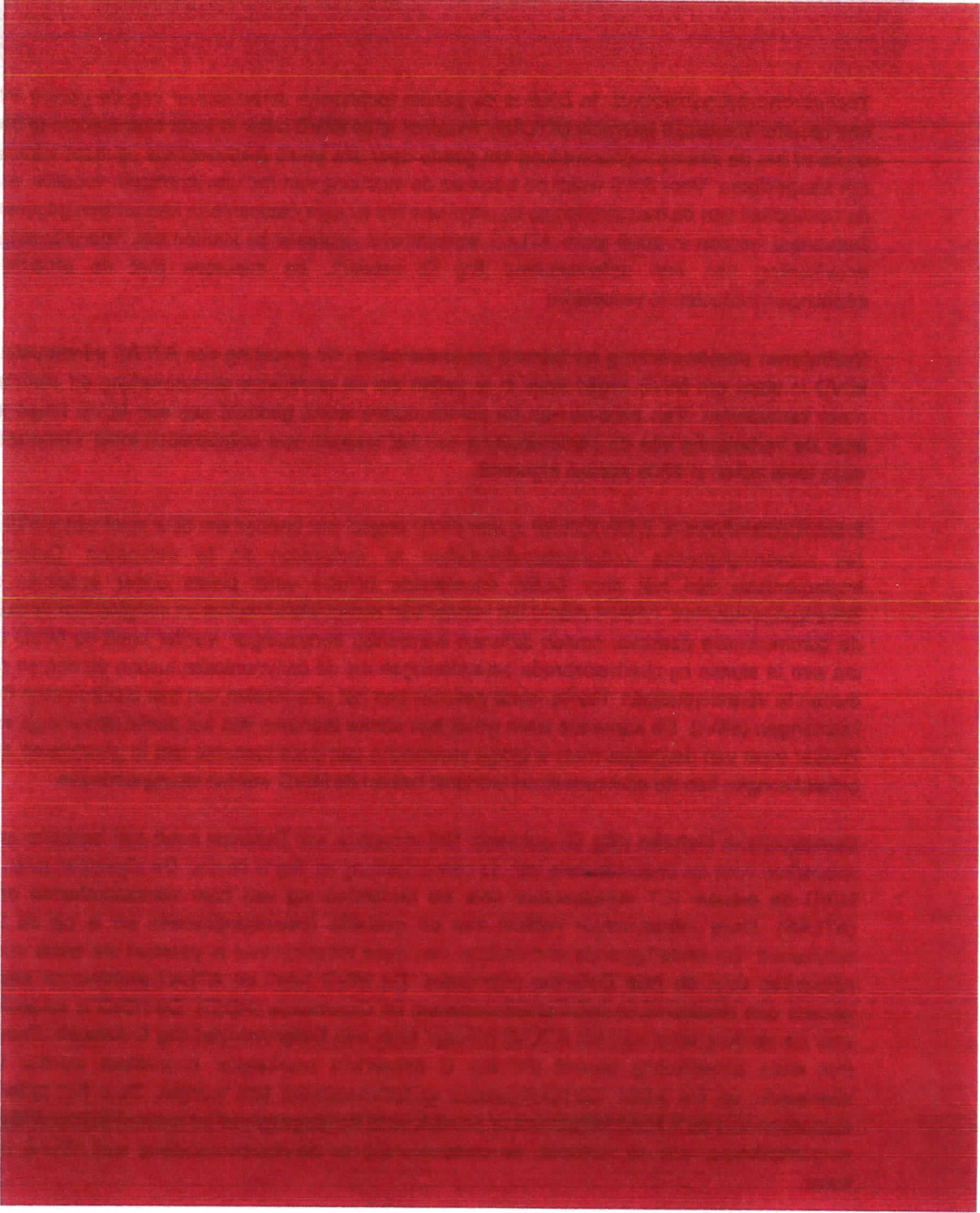
E-DIV/CRISP/IVAN-4. E-DIV/CRISP is een MIVD project wat beoogd om door inzet van workflow tools het screeningsproces veiligheidsonderzoeken te verbeteren en te versnellen Defensiebrede implementatie van het door CLSK ontwikkelde IVAN-4 vindt plaats onder auspiciën van de Beveiligingsautoriteit IVAN-4 maakt het beheer van vertrouwensfuncties en veiligheidsonderzoeken en de communicatie daarover binnen defensie aanzienlijk eenvoudiger Verder heeft de MIVD de wens om aan te sluiten bij overheidsbrede ontwikkelingen die de communicatie tussen derden en de MIVD dienen te vereenvoudigen Hierbij wordt gedacht aan het ontwikkelen van een elektronische Staat van Inlichtingen (eSVI) De komende jaren wordt een sterke toename van het aantal screenings verwacht Zonder inzet van dergelijke tools is tijdige verwerking van deze toename niet te garanderen Door alle ontwikkelingen kan de administratieve werklast binnen de MIVD worden teruggedrongen

Staatsgeheim Geheim (Stg G) netwerk: Het ministerie van Defensie heeft een behoefte aan Stg G netwerken voor de ondersteuning van de samenwerking op Stg G niveau De afgelopen jaren heeft de MIVD de nieuwe ICT infrastructuur voor de ondersteuning van haar werkzaamheden ontwikkeld (ATLAS) Deze infrastructuur voldoet aan de gestelde (beveiligings)eisen en is op de toekomst voorbereid De onderliggende architectuur van deze infrastructuur is geschikt als basis voor Stg G netwerken voor de hele Defensie organisatie De MIVD heeft de ATLAS architectuur beschikbaar gesteld aan Hoofddirectie Informatievoorziening en Organisatie (HDIO) De HDIO is verantwoordelijk voor de verdere uitrol van het ATLAS concept naar een Defensiebreed Stg G netwerk Primair wordt met deze ontwikkeling bereikt dat Stg G netwerken makkelijker koppelbaar worden waardoor intensiever op het juiste rubriceringsniveau gecommuniceerd kan worden Door het defensiebreed toepassen van de ATLAS infrastructuur wordt tevens de mogelijkheid tot externe beheerondersteuning vergemakkelijkt, wat de stabiliteit, de ondersteuning en de doorontwikkeling van ATLAS ten goede komt

Netherlands Operational Intelligence System (NOIS). Parallel met IV/ICT verbeterlagen intern de MIVD en een eerste start met de ontwikkeling van een defensie breed Stg G netwerk worden de haalbaarheid en randvoorwaarden voor de realisatie van een overkoepelend inlichtingensysteem (NOIS) voor het ministerie van Defensie onderzocht. Hierbij wordt vooral gekeken naar ICT mogelijkheden die de interactie tussen het Joint ISTAR Commando en de MIVD kunnen verbeteren.

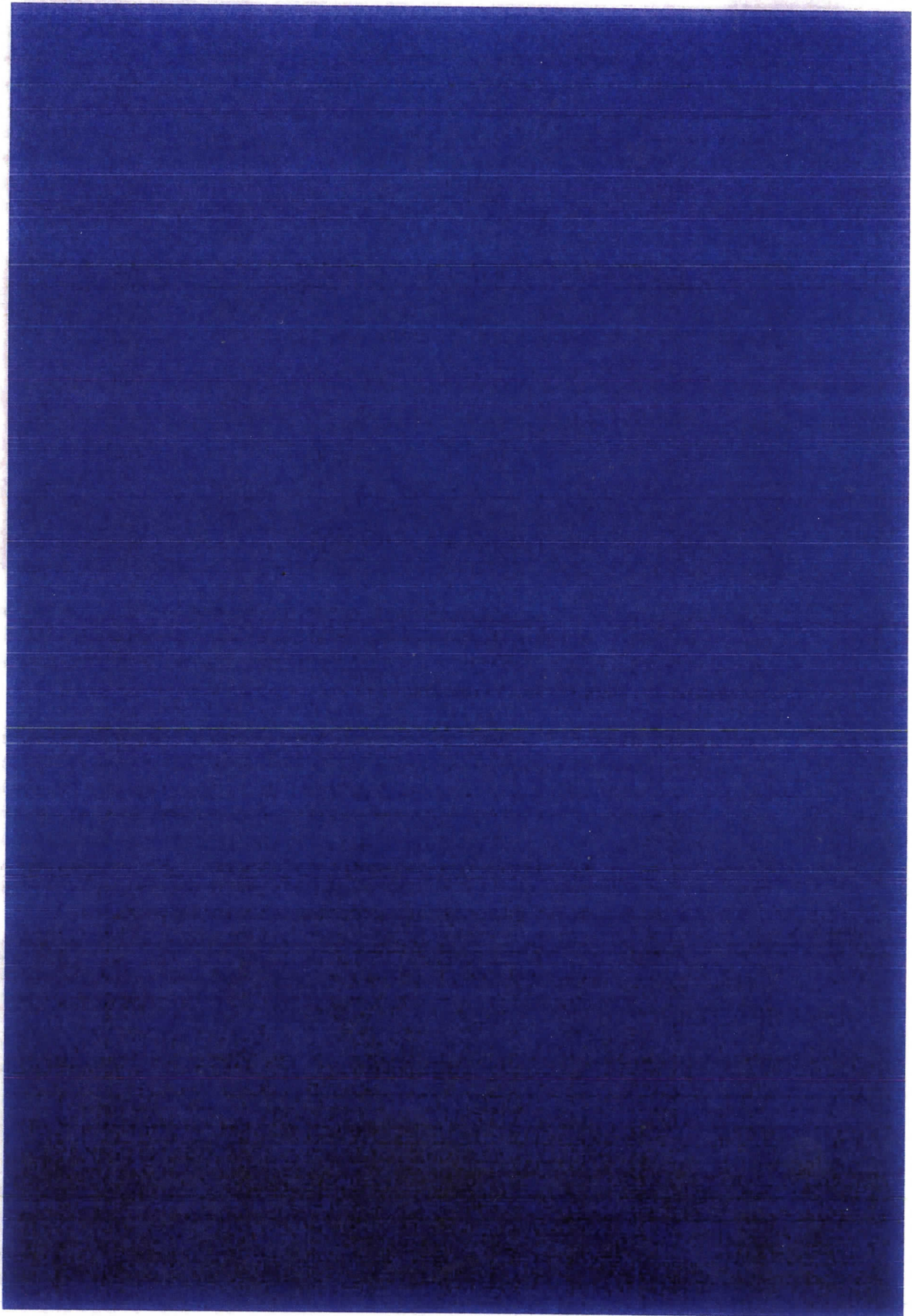
4.6 Samenwerking met partners

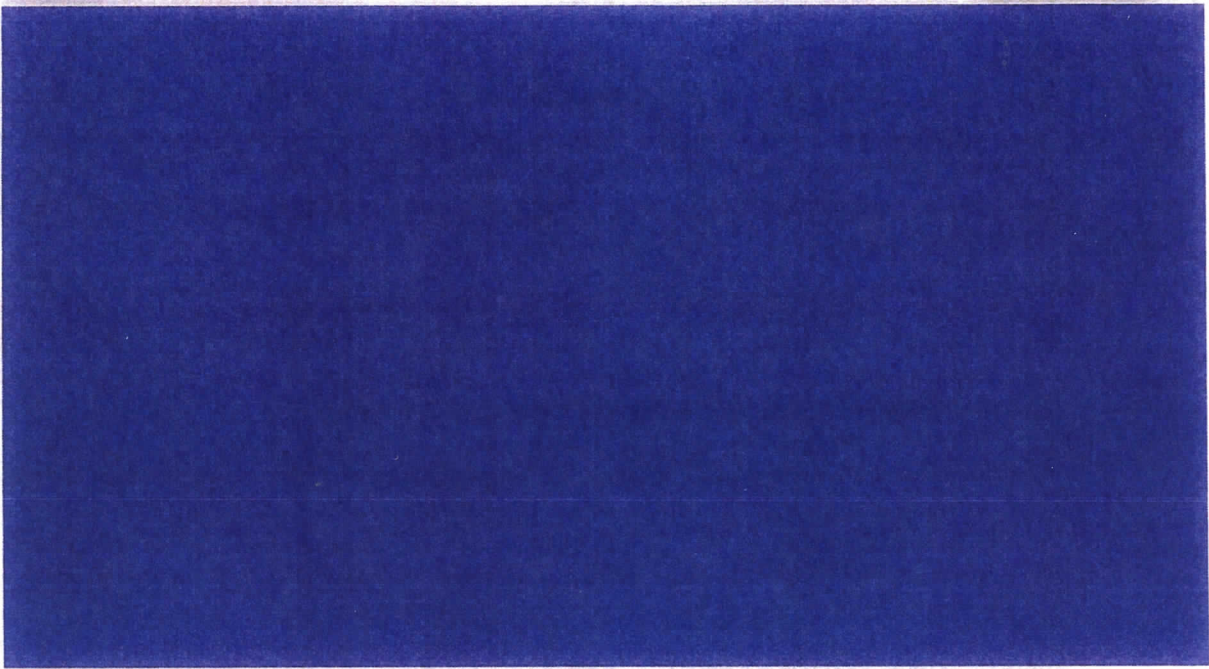
In het licht van het bovenstaande en op basis van de aanbevelingen van de OIVD wordt een overleg ingevoerd (intern) onder voorzitterschap van D-MIVD. Doel van dit overleg is om sturing te geven aan de QPQ, waarbij het gaat om het geheel van MIVD inspanningen die verricht worden ten behoeve van de partnerdiensten en relaties en het geheel van 'opbrengsten' die de partnerdiensten leveren. Door middel van de bewaking en sturing van de QPQ kunnen de partnerdiensten en overige relaties zo efficiënt en effectief mogelijk worden bediend, zodat de informatiestroom van de partnerdiensten ten behoeve van de eigen productie geoptimaliseerd wordt. Sturing van de QPQ wordt bewerkstelligd door strategisch relatiemanagement, prioriteitstelling, optimale exploitatie van MIVD producten, het tijdige signaleren van nieuwe ontwikkelingen en het afstemmen van de bilatprogramma's

Nationale Instanties. De samenwerking met nationale instanties zoals KLPD, NCTb, IND, maar ook met universiteiten, instituten en kenniscentra zal in 2009 verder geïntensiveerd worden. Deze samenwerking zal worden afgestemd in de zich ontwikkelende nationale overleg- en besluitbevoegde fora zoals GCT, CVIN, RNV en CT-infobox.

Nederlandse Antillen en Aruba. In het licht van de voorgestelde constitutionele wijzigingen zal in 2008/2009 onderzocht worden op welke wijze de samenwerking met de veiligheidsdiensten in de Nederlandse Antillen en Aruba (VNA en VDA) verder gestalte kan krijgen. Dit zal in nauw overleg met de AIVD geschieden. Door het aanbieden van een gecompliceerd opleidingspakket aan een van de diensthoofden door de MIVD wordt de toekomstige samenwerking versterkt en uitgebreid. De MIVD zal in 2009 aandacht besteden aan de staatkundige hervorming van de Nederlandse Antillen in relatie tot de Nationale Veiligheid en er zal uitvoering worden gegeven aan de toekomstige verantwoordelijkheden van de MIVD betreffende I&V activiteiten op de eilanden.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

4.7 Samenwerking binnen de krijgsmacht

Er zijn binnen de krijgsmacht onderdelen die producten en diensten leveren aan de MIVD. De belangrijkste zijn

Joint ISTAR Commando (JISTARC). Het JISTARC is de operationele uitzendbare inlichtingeneenheid van de krijgsmacht. Deze nieuwe eenheid wordt in 2009 opgericht en betreft naast een versterking van het bestaande landmacht geïntegreerde ISTAR-bataljon, vooral de migratie tot een defensiebreed operationele inlichtingeneenheid die ook lucht en maritieme operaties moet kunnen ondersteunen. Het JISTARC bevat operationele en tactische inlichtingenverzamelorganen waarover de MIVD niet beschikt. In het kader van de ondersteuning van operaties is derhalve nauwe samenwerking vereist. Om de samenwerking tussen de MIVD en het JISTARC in het uitzendgebied te versterken wordt een nieuw operationeel concept uitgewerkt, het zogenaamde *Joint Collection & Fusion Concept* (JCFC), waarbij MIVD en ISTAR eenheden geïntegreerd kunnen optreden. Het JCFC is samengesteld uit diverse specialisten, te weten, inlichtingen analisten, contra-inlichtingen en veiligheidsanalisten, Signals Intelligence (SIGINT) analisten en Human Intelligence analisten.

DIVI. Het DIVI (Defensie Inlichtingen en Veiligheid instituut) voorziet in I&V-opleidingen binnen Defensie en is voor de MIVD essentieel. Met het DIVI wordt een nauwe werkrelatie voorgestaan met functionele aansturing door de MIVD t a v de inhoud van opleidingen. In komend jaar zal in het kader van opleidingsbeleid een structuur worden opgezet, om de vakinhoudelijke aansturing van de opleidingen te borgen.

Kenniscentra. De MIVD beseft dat de dienst niet als enige onderdeel binnen Defensie beschikt over expertise op het gebied van I&V-onderwerpen met militaire relevantie. Naast het kenniscentrum van het Defensie I&V-Instituut (DIVI) zijn bijvoorbeeld de diverse operationele opleidings- en trainingscentra bij Defensie, mede met behulp van hun internationale contacten en recente terugkoppelingen uit het veld, veelal uitstekend op de hoogte van de laatste militaire concepten, werkwijzen en technieken. De MIVD zal ook in 2009 stappen ondernemen om, in nauwe samenwerking met het kenniscentrum bij DIVI, de aanwezige expertise, met name op I&V-gebied, binnen Defensie nog beter te benutten. O a zal in het komend jaar de Joint Doctrine Inlichtingen door DIVI in nauwe samenwerking met Krijgsmachtdelen en MIVD worden geschreven.

Directie Militaire Gezondheidszorg (DMG). Met betrekking tot MEDINT (*Medical Intelligence*) voert de NAVO zowel aanpassingen door in haar doctrines als in de organisatie zelf. Als zodanig behoort MEDINT tot het domein van de inlichtingendiensten. Ten behoeve van het tot stand komen van producten moeten zij echter een beroep doen op de binnen het medische functiegebied aanwezige (specialistische) kennis die beschikbaar is bij de DMG.

Hydrografie, Cartografie en de Meteorologische Dienst. Deze drie diensten leveren informatie die voor de MIVD van belang is. In 2008 wordt bezien hoe de samenwerking kan worden uitgebreid, wellicht anders moet worden geformaliseerd of dat deze diensten, of enkele daarvan, zelfs moeten worden geïntegreerd in de MIVD. Dit zal in 2009 zijn beslag krijgen.

CODAM. Het Centrum voor Operationele Data Analyse Manne (CODAM) vormt een belangrijke bron van informatie voor de MIVD. Niet alleen voor akoestische inlichtingen (ACINT) maar ook voor elektronische inlichtingen (ELINT). ELINT betreft inlichtingen verkregen uit elektromagnetische niet-radio-uitzendingen. De inlichtingen worden vastgesteld op grond van analyse van de technische karakteristieken van elektromagnetische niet-radio-uitzendingen, bv. van radars en alle middelen die binnen het elektromagnetisch spectrum uitzenden. Door het vergelijken van de parameters van de geïntercepteerde uitzendingen met in databases voorhanden zijnde materiële signatures kunnen waardevolle inlichtingen worden verkregen.

Beveiligingsautoriteit. De MIVD zal de samenwerking intensiveren. Bij de noodzakelijke uitrol van I&V keten ondersteunende ICT zal de MIVD de beveiligingsautoriteit nadrukkelijk betrekken. In 2009 zal de MIVD de BA ondersteunen bij het uitrollen van IVAN-4 (Inlichtingen en Veiligheid Administratieve Naslag) over de Defensie Organisatie.

Defensie Materieelorganisatie (DMO). Het bureau Industrieveiligheid van de Afdeling Contra-Inlichtingen en Veiligheid is belast met het bewaken van de beveiliging van personeel, materieel en gegevens bij civiele bedrijven die zijn belast met de uitvoering van gerubriceerde of risicogevoelige defensieopdrachten. Het bureau Industrieveiligheid houdt hiervoor reeds in een vroeg stadium van de contractonderhandelingen contact met de DMO. Daarnaast wordt nauw samengewerkt op het gebied van onderzoek en verwerving naar nieuwe defensie brede zgn. *Intelligence, Surveillance en Reconnaissance (ISR)* middelen, zoals (interim) lucht-grondwaarnemingscapaciteit.

KMAR. De contacten tussen de MIVD en KMAR worden verder verbeterd op het gebied van incidentenonderzoek en veiligheidsmeldingen. Daarnaast wordt bekeken of medewerkers afkomstig van de KMAR bij de MIVD kunnen worden geplaatst voor het verzorgen van veiligheidsonderzoeken vanwege een extra behoeftstelling van de C-KMAR.

Hoofdstuk 5. Sturing en verantwoording

De minister van Defensie is verantwoordelijk voor de taakuitvoering van de MIVD en daarmee voor de aansturing en de prioriteitsstelling van de dienst. Zowel periodiek als in actuele situaties is er –zo nodig diepgaand- overleg tussen de minister en de dienstleiding. Daartoe ontvangt de minister rapportages en worden hem verzoeken om toestemming tot de inzet van bijzondere inlichtingmiddelen voorgelegd. De minister van Defensie kan aanpassingen in het Jaarplan MIVD 2009 voorstellen indien zich essentiële wijzigingen voordoen. De vaststelling van een wijziging wordt schriftelijk vastgelegd.

Het Jaarplan wordt jaarlijks achtereenvolgens aan het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland (CVIN) en de Raad voor Nationale Veiligheid (RNV) ter goedkeuring aangeboden. Tijdens de behandeling komt zowel het jaarplan van de MIVD, het jaarplan van de AIVD als het Aanwijzingsbesluit van de Minister President aan de orde. Op deze wijze wordt geborgd dat beide diensten complementair aan elkaar opereren en dat per aandachtsgebied een eenduidige verantwoordelijkheid ligt.

Er zijn diverse externe instanties die de MIVD controleren, zoals de Commissie van Toezicht, de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) van de Tweede Kamer en de Algemene Rekenkamer. De rapporten van de Commissie van Toezicht inzake rechtmatigheids-onderzoeken worden – voorzien van het oordeel van de minister – door de minister ter kennis van het parlement gebracht.

Openbare verantwoording vindt plaats door middel van het MIVD-jaarverslag dat in de regel wordt behandeld door de Vaste Commissie van Defensie van de Tweede Kamer. De geheime versie van het jaarverslag wordt aan de CIVD voorgelegd.

Voorliggend jaarplan beschrijft de prioriteiten van de MIVD voor 2009 op hoofdlijnen. Intern zullen deze worden doorvertaald naar het Productieplan MIVD en het Verzamelplan MIVD. Het Productieplan MIVD wordt periodiek door de MIVD samengesteld en geeft een gedetailleerd overzicht van de te leveren producten en diensten voor de komende periode. Hoewel primair bedoeld voor interne sturing van de productie, worden elk kwartaal ook de klanten op de hoogte gesteld van dit plan om (in het bijzonder bij ad hoc-behoefte) zo nodig tijdig de productie optimaal af te stemmen op de behoeften. De MIVD stelt jaarlijks het Verzamelplan MIVD samen en geeft, op basis van deelverzamelplannen van alle analyseteams, een gedetailleerd beeld van de benodigde te verwerven informatie ter realisatie van inlichtingen- en veiligheidsproducten en -diensten. Hoewel in hoofdzaak gericht op het nader richten van de inspanning van allereerst de verwervende afdelingen van de MIVD (Afdeling Geheime Inlichtingen Operaties en de Afdeling SIGINT) zullen derden binnen (Bestuursstaf, relevante krijgsmachtonderdelen en Defensieattachés) en buiten Defensie (buitenlandse partners en internationale organisaties) zo nodig door middel van kernvragen, voortkomend uit dit verzamelplan, worden verzocht bij te dragen aan het productieproces van de MIVD.